

Л.С. СОКОЛОВА

**ДОДАТОК З ВІДПОВІДЯМИ ДО РОБОЧОГО ЗОШИТА
НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА
«УКРАЇНСЬКА НАРОДНА МУЗИЧНА
ТВОРЧІСТЬ»**

для другого року навчання з предмету
«Українська та зарубіжна музичні літератури»
музичного відділення мистецьких шкіл

Харків – 2019

УДК 78
С59

Рекомендовано Методичною Радою Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів за умови апробації на власному педагогічному досвіді (Протокол Методичної ради ОНМЦПК від 26.04.2019 р. № 1)

Автор-укладач: Соколова Лідія Сергіївна, кандидат мистецтвознавства, викладач музично-теоретичних дисциплін КПСМНЗ «Дитяча музична школа № 11», м. Харків

Рецензенти:

Александрова О. О.: доктор мистецтвознавства, завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР, доцент;
Лупандіна М. Б.: викладач-методист, голова ПЦК «Музична література» Харківського музичного училища ім. Б.М. Лятошинського;

Сінченко Н. В.: заступник директора з навчально-виховної роботи, старший викладач ПЦК «Теорія музики» ОКЗ «Северодонецький коледж культури і мистецтв ім. Сергія Прокоф'єва»;
Аксьонова О. Ю.: викладач вищої категорії музично-теоретичних дисциплін Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д.С.Бортнянського;

Бібік Л. В.: завідувач відділом музично-теоретичних дисциплін КПСМНЗ «Дитяча музична школа № 11», Харків

С59 Українська народна музична творчість : додаток з відповідями до робочого зошиту навч. посібника / упоряд. Л. С. Соколова. — Харків : Друкарня МАДРИД, 2019. 24 с.

Додаток з відповідями до Робочого зошиту навчального посібника «Українська народна музична творчість» – це відповіді, варіанти рішень завдань, що містяться в Робочому зошиті, а також рекомендації щодо їх виконання. Він укладений на основі тематичного матеріалу навчального посібника «Українська народна музична творчість» та призначений для викладача.

Деякі відповіді на завдання представлені орієнтовно, тому викладач разом з учнями може їх доповнювати на власний розсуд.

УДК 78

© Соколова Л. С., 2019

© Друкарня МАДРИД, 2019

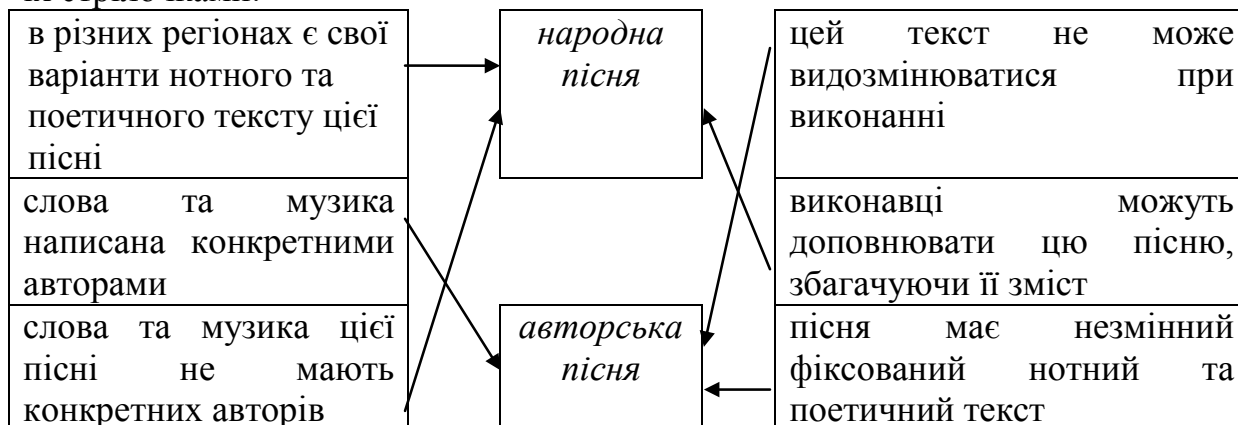
ЗМІСТ

Тема 1. Українська народна музична творчість. Музика авторська і музика народна	4
Календарно-обрядовий фольклор	
Тема 2. Пісні зимового циклу	5
Тема 3. Театралізовані дійства та сценки. Вертеп. «Коза». «Маланка».....	6
Тема 4. Пісні весняного циклу. Веснянки. Русальні пісні	6
Тема 5. Пісні літнього циклу. Купальські пісні. Петрівчані пісні	8
Тема 6. Жнива і жнивварські обряди	9
Контрольні тести та завдання за темою «Календарно-обрядовий фольклор»	10
Родинно-обрядовий фольклор	
Тема 7. Колискові пісні.....	11
Тема 8. Весільний обряд і весільні пісні.....	12
Необрядовий фольклор.	
Тема 9. Дитячий фольклор. Жартівливі пісні	13
Тема 10. Український героїчний епос. Історичні пісні	14
Тема 11. Думи.....	15
Тема 12. Ліричні пісні. Балади.....	16
Тема 13. Українські народні музичні інструменти.....	17
Тема 14. «Троїсті музики». Танці і танцювальні пісні	18
Тема 15. Пісні літературного походження. Державний гімн України	20
Контрольні тести та завдання за темою «Необрядовий фольклор».....	21

ТЕМА 1. УКРАЇНСЬКА НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ МУЗИКА АВТОРСЬКА І МУЗИКА НАРОДНА

ЗАВДАННЯ:

1. Встановити відповідність поняття до його характерних ознак та поєднати їх стрілочками:

2. Вписати пропущені слова у визначення:

1. Обробка – видозмінення музичного твору шляхом використання різноманітних засобів музичної виразності.

2. Автентичне виконавство – це такий різновид виконавства, який пов’язаний з максимально точним відтворенням звучання музики у тому вигляді, в якому він існує в народному середовищі і виконується самими носіями фольклору.

3. Народна пісня – поетичний твір усної народної музичної колективної творчості.

4. Авторська пісня – це твір, створений конкретними авторами для подальшого виконання.

ТЕМА 2. КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР. ПІСНІ ЗИМОВОГО ЦИКЛУ

ЗАВДАННЯ:

1. Відтворити та зафіксувати порядковим номером правильну послідовність головних обрядових дій на Святий Вечір:

колядування по хатах з Зіркою або Вертепом	молитва за померлих предків та родинна вечеря	готування святкової вечері з кутею; урочисте внесення господарем Дідуха	віднесення куті хрещеним батькам
4	2	1	3

2. Відгадати зашифровані слова:

о	я	л	к	а	д	к	
ь	ф	к	о	л	о	л	р
і	я	с	п	н			
а	щ	і	в	д	е	р	к
і	ф	м					
і	д	х	д	у			

к	о	л	я	д	к	а	
ф	о	л	ь	к	л	о	р
п	і	с	н	я			
щ	е	д	р	і	в	к	а
м	і	ф					
д	і	д	у	х			

3. виправити помилки у визначеннях:

ЗАПРОПОНОВАНИЙ ВАРІАНТ	ВЛАСНИЙ ВАРІАНТ
Колядка – величальна пісня, яка виконується в ніч напередодні «старого» Нового року (Св. Василя).	Колядка – величальна пісня, яка виконується в ніч перед Різдвом.
Щедрівка – обрядова пісня, яка виконується в ніч перед Різдвом.	Щедрівка – обрядова пісня, яка виконується в ніч напередодні «старого» Нового року (Св. Василя).
Засівалка – обрядова пісня, яка виконується в день Святого Миколая.	Засівалка – обрядова пісня, яка виконується в день «старого» Нового Року (Св. Василя).

4. «Музичний квест»: відгадати пісні та поєднати стрілочками правильну послідовність тактів:

1. «Ой сивая та і зозуленька»

	→		
	←		

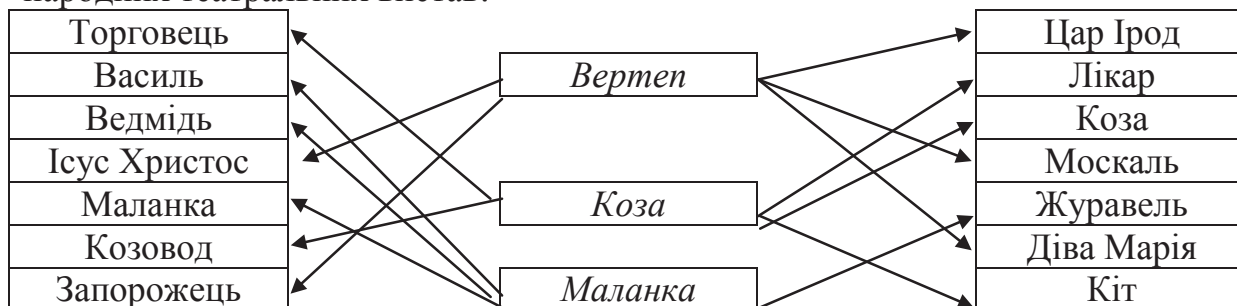
2. «Добрий вечір тобі, пане господарю»

	←		←	

ТЕМА 3. ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ДІЙСТВА ТА СЦЕНКИ ВЕРТЕП. «КОЗА». «МАЛАНКА».

ЗАВДАННЯ:

1. Поєднати стрілочками правильну відповідність головних героїв до народних театральних вистав:

2. З послідовності літер та слів знайти та підкреслити слова, які відносяться до українських зимових обрядів:

СЛОВЕРТЕПНЕБОБРЯДШКОЛЯДКАЛЕНДАРОЗАСІВАЛКАМОЛОКОЗА

3. З якими театральними дійствами пов'язані дані зображення?

ТЕМА 4. ПІСНІ ВЕСНЯНОГО ЦИКЛУ: ВЕСНЯНКИ. РУСАЛЬНІ ПІСНІ

ЗАВДАННЯ:

1. «Музична вікторина»: відгадати пісні за нотним текстом, підкресливши правильний варіант, а також позначити їх відповідним номером:

1

2

«Вийди, вийди Іванку»	
«Вийди, вийди сонечко»	3
«Подоляночка»	1
«Благослови мати»	
«А ми просо сіяли»	2
«А вже весна, а вже красна»	

2. Розгадати кросворд за темою «**Пісні весняного циклу**»:

							1.ш	у	м4.					
										а				
							г3.2.	а	ї	в	к	а		
							а				к			
3.х	о	р1.	о	в	о	д				г	4.Л			
		і				з2.				і				
		в				а				л				
		н				к				к				
5.п		о	д	о	л	я	н	о	ч	к	а			
		д				и								
		е				ч								
		н				к								
		н				аб. н т и ф о н								
		я												

По вертикалі:

1. 22 березня – день весняного .....
2. Пісня, яка супроводжується підкиданням до неба фігурок.
3. Різновид весняної пісні, яку співають впродовж всієї весни.
4. Лісова русалка.

По горизонталі:

1. Весняна пісня-гра, якою «будять» ліс.
2. Різновид дівочої веснянки, яку співають під час Великодніх свят.
3. Найдавніший вид народного танцювального мистецтва
4. Слов'янська богиня весни та кохання.
5. Весняна дівоча пісня-гра.
6. Діалогічний спосіб почергового співу двох хорів.

ТЕМА 5. ПІСНІ ЛІТНЬОГО ЦИКЛУ КУПАЛЬСЬКІ ПІСНІ. ПЕТРІВЧАНІ ПІСНІ.

ЗАВДАННЯ:

1. Порівняти варіанти нотного тексту вивчених купальських пісень, записати свої результати спостереження¹:

1. ОЙ ХТО В ТОМУ ЛІСІ СТУКАЄ ГУКАЄ⁴

Варіант I

Allegretto

Ой хто в то-му лі - сі сту-ка - є-гу-ка - є? Ка-ли-но-ма-ли - но! Сту-ка - є-гу-ка - є?

Варіант II

Allegretto

Ой хто в то-му лі - сі сту-ка - є-гу-ка - є, Ка-ли-но - ма-ли - но! Сту-ка - є-гу-ка - є?

У I та II варіантах пісень тональність однакова – b-moll². На відміну від I варіанту у II варіанті більш складна ритмічна організація (форшлагги в тактах 1-2, подрібнення ритмічних долей за допомогою групи восьма-дві шестнадцяті в тактах 2-4) та завдяки цьому більш розвинуна мелодична лінія (фігураційні елементи).

2. ОЙ НА КУПАЛА

Варіант I⁵

Allegretto

Ой на Ку - па - ла - Ку - па - лоч-ка не ви-спа - ла - ся На - та - лоч-ка.

Варіант II⁶

Ой на Ку - па - ла, Ку - па - лоч-ка не вис-па - ла - ся На - та - лоч-ка.

I та II варіанти пісень відрізняються в тональному плані (I варіант b-moll, II варіант g-moll³), розмірами (6/8 та 3/8 відповідно). I варіант пісні більш складний завдяки акцентам та синкопованому ритму (такти 2, 4). Ритмічний малюнок II варіанту більш плавний, хоча і в ньому присутні синкопи (такти 3, 4, 7, 8).

¹ Завдання бажано зробити в якості закріплення матеріалу на уроці з викладачем. Відповіді представлені орієнтовно, тому викладач разом з учнями може їх доповнювати на власний розсуд.

² Рекомендовано звернути увагу учнів на відсутність 5 ключового знаку, що може вказувати на дорійський лад.

³ У I та II варіантах, як і у попередніх піснях, при ключах відсутні по 1 ключовому знаку, що теж може бути свідченням дорійського ладу у двох варіантах пісень.

2. Зафіксувати порядковим номером правильну послідовність головних обрядових дій під час святкування Івана Купала:

запалювання вогнища	3
прикрашання опудала Купали або Марени	2
утоплення або спалення опудала	5
ворожіння на вінках	6
збір матеріалу для вогнища	1
хоровод та стрибання через вогнище	4

ТЕМА 6. ЖНИВА І ЖНИВАРСЬКІ ОБРЯДИ

ЗАВДАННЯ:

1. виправити помилки та правильно розташувати поняття за допомогою порядкового номеру: 1 – зажинкові, 2 – жнивні; 3 – обжинкові.

поняття	визначення	відповідь
жнивні	пісні, що виконуються при зажинанні першого снопа	1
зажинкові	пісні, що оспівують обряд зжинання останнього снопа та завершення жнивних робіт	3
обжинкові	пісні, які співають на перепочинку та, коли увечері повертаються додому.	2

2. Відгадати зашифровані слова:

о	є	в	д	о	а	в
е	ж	і	н	ц		
о	р	о	д	б	а	
ц	і	р	в	а	а	н
о	к	і	р	а	с	

в	о	є	в	о	д	а
ж	е	н	ц	і		
б	о	р	о	д	а	
ц	а	р	і	в	н	а
к	о	с	а	р	і	

3. «Музичний квест»: відгадати пісні та поєднати стрілочками правильну послідовність тактів:

1. «Вийшли в поле косарі»

2. «Ой літає соколонько»

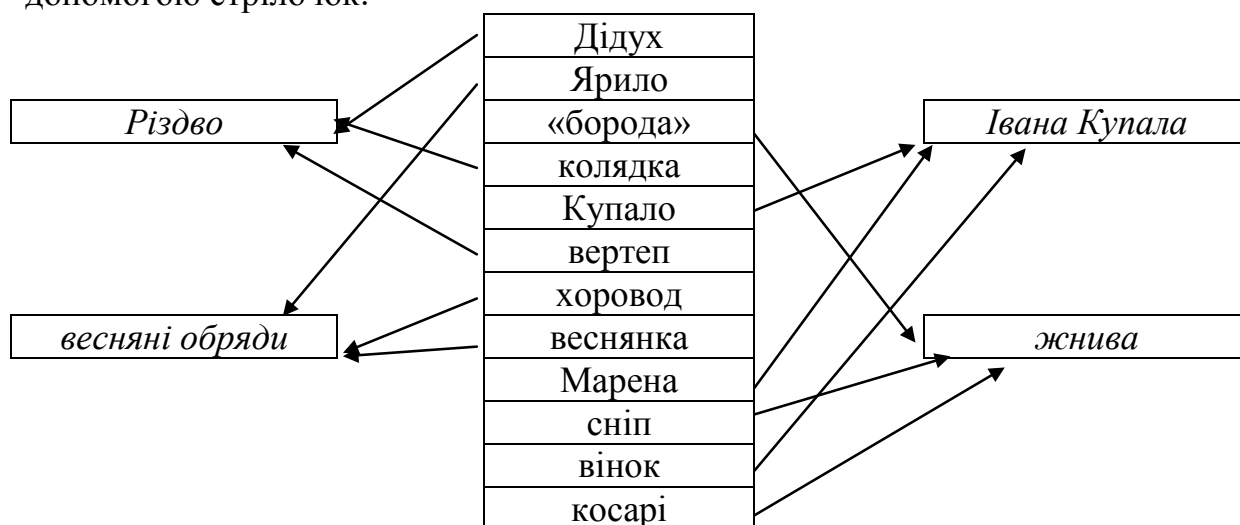
↓		↑	↓

Контрольні тести та завдання за темою «Календарно-обрядовий фольклор»

- Слово «фольклор» з англійської мови перекладається як:
а) народна пісня; **б) народна мудрість**; в) народна казка.
- Поняття «автентичний» перекладається як:
а) естетичний; б) штучний; **в) справжній**.
- Календарно-обрядові пісні виникли у зв'язку з:
а) землеробством; б) мисливством; в) збиральництвом.
- Колядка – це пісня, яка виконується під час святкування:
а) дня святого Миколая; б) Нового року; **в) в ніч перед Різдвом**.
- 11 страв з різдвяною кутею символізують:
а) 12 місяців; б) 12 тижнів; **в) 12 апостолів**.
- Гаївки – це пісні, які співають:
а) під час Великодніх свят; б) пісні, які співають у гаю; в) пісні, які виконуються під час «Зеленої» неділі.
- Купало це:
а) бог весняного рівнодення; б) бог зимового сонцестояння; **в) бог літнього сонцестояння**.
- Найголовніший символ свята Івана Купала це:
а) небо; **б) вогонь**; в) птахи.
- До якої пісні відноситься даний текст:
«Бо прийдуть до тебе три празники в гості»:
а) «Щедрик»; **Б) «Добрий вечір тобі, пане господарю»**; в) «Нова радість стала».
- Встановити відповідність між піснею та її жанром за допомогою стрілочок:

«Подояночка»	→	колядка
«Нова радість стала»	→	весняна пісня-гра
«Ой сивая та і зозуленька»	→	жниварська
«Ой літає соколонько»	→	купальська
«Ой хто в тому лісі стукає, гукає»	→	щедрівка

11. Виявити смисловий зв'язок між поняттями та упорядкувати їх між собою за допомогою стрілочок:

12. До яких жанрів відносяться тексти даних народних пісень:

Кругом, женчики, кругом Кругом, женчики, кругом, Понад зеленим лугом. Женчики кружеляють, Пшениці дожинають Кінець нивоньці, кінець, Будемо плести вінець, То з жита, то з барвінку, На хорошу[ю] дівку. ⁷	Небо і земля Небо і Земля нині торжествують. Ангели й люди весело празнують. Христос родився, Бог воплотився, Ангели співають, царіє витають ⁸ .	Да купався Іван Да купався Іван, да й у воду впав. Купала на Йвана. Да купався Гриць, да й воду тиць. Да купався Клим, да й у воду вплив ⁹ .
жнивварська пісня	колядка	купальська пісня

ТЕМА 7. РОДИННО-ОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР. КОЛИСКОВА ПІСНЯ

ЗАВДАННЯ:

Провести творчий експеримент з колисковою піснею «Котику сіренький»¹⁰ зі змінами засобів музичної виразності: швидкий темп, голосна динаміка, пунктирний ритм, зміна ладу тощо. Записати свій новий варіант пісні та визначити, які зміни зазнала пісня та які жанрові ознаки здобула¹.

Оригінал:

Lento

p

Ко-ти-ку сі-рень-кий, ко-ти-ку бі-лень-кий, кот-ку во-ло-ха-тий, не хо-ди по ха-ті,
не хо-ди по ха - ті, не бу-ди ди-тя - ти. Ди-тя бу-де спа-ти, ко-тик вор-ко-та-ти.

Ой на ко-та вор-ко-та, на ди-ти-ну дрі-мо-та. А - а - а - а!

¹ Тут представлений приклад лише одного із багатьох варіантів виконання цього завдання.

Власний варіант:

Moderato

1. Зміни музичного тексту: темп змінено з Lento на Moderato; динаміка змінена з piano на forte; плавний ритм змінено на пунктирний з незначною зміною нотного тексту; фа-мінор змінено на Фа-мажор.

2. Колискова пісня здобула жанрові ознаки маршу.

ТЕМА 8. ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД І ВЕСІЛЬНІ ПІСНІ

ЗАВДАННЯ:

1. Розгадай кросворд за темою: «Обрядовий фольклор»:

1. я	з	и	ч	н	и	ц 3.	т	в	о						
						и									
						Г									
		2. с	в	а	т	а	н	н	Я3.	р	и	л	о		
						н									
						щ 4.	е	д	р	і	в 4.	к	а		
		м 2.5	і	ф		и				е					
		а				н									
к 1.7.	о	л	я	д	к	а				6. б	о	р	о	д	а
о		а													
р		н													
о		к													
в		а													
а															
й															
										8к	у	п	а	л	о

По вертикалі:

1. Весільний пиріг.
2. Новорічна театральна народна вистава про незграбну господиню, яка розігрується напередодні «старого» Нового року.
3. Післявесільні розваги з перевдяганнями та танцями.
4. Різдвяний народний ляльковий театр.

По горизонталі:

1. Вірування прадавніх слов'ян у магічну силу навколишнього світу.
2. Засилання сватів до майбутньої нареченої.
3. Бог весняного сонця.

4. Величальна пісня, яку виконують в ніч перед святом Василя Великого 14 січня.

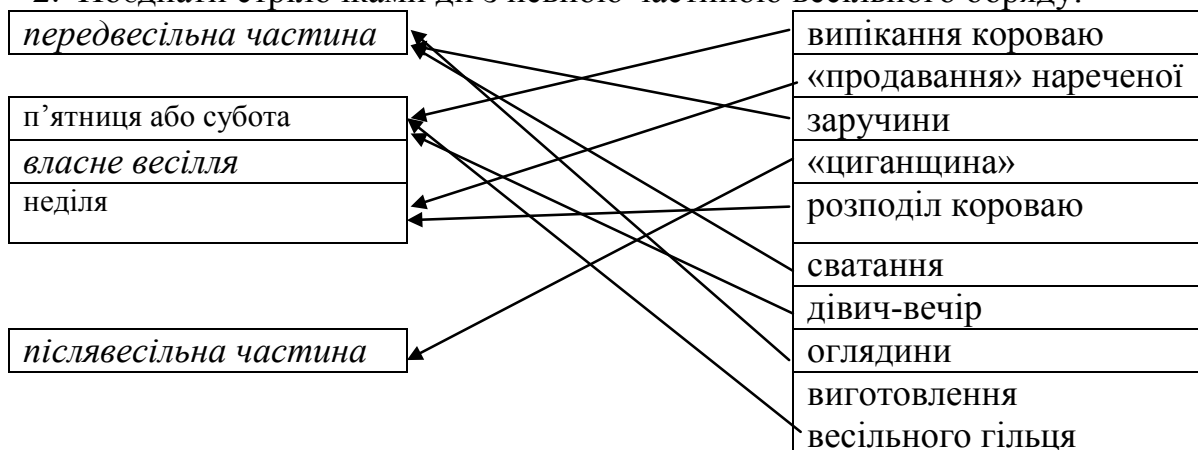
5. Старовинні сказання, оповіді, легенди про походження Всесвіту і людини.

6. Залишки нескошених колосків, які лишають жінці на полі.

7. Величальна пісня, яку виконують в ніч перед Різдвом.

8. Бог літнього сонцестояння.

2. Поєднати стрілочками дії з певною частиною весільного обряду:

НЕОБРЯДОВИЙ ФОЛЬКЛОР.

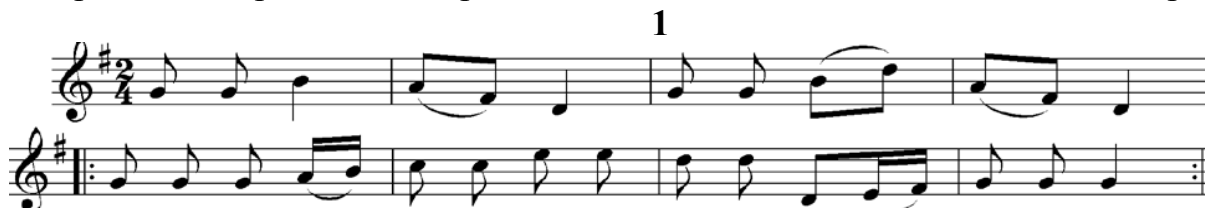
ТЕМА 9. ДИТЯЧИЙ ФОЛЬКЛОР. ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ

ЗАВДАННЯ:

1. Визначити жанр дитячого фольклору:

Бабин біб розцвів у дощ, Буде бабі біб у борщ ¹¹ .	Раз, два, три, чотири, п'ять. Стали в колі ми кружлять. Покружляли, розійшлися, Ні на кого не дивися ¹² .	Йшов Омелько по льоду Та розсипав коляду. В полонку сховався, Бо миші злякався ¹³ .
скоромовка	лічилка	дражнилка

2. «Музична вікторина»: відгадати пісні за нотним текстом, вибравши та підкресливши правильний варіант, а також позначити їх відповідним номером:

«Був собі журавель»

«Дівка в сінях стояла»

«Сіяв мужик просо»

«Ой, під вишнею, під черешнею»

«Грицю, Грицю до роботи»

_____	2
_____	1
_____	3

3. Встановити відповідність між поняттями та їх визначеннями за допомогою стрілочок:

дражнилки	←	вірші для визначення ролі і місця у грі кожного з її учасників
лічилки	←	підбір та розстановка слів для вироблення дикції та правильної артикуляції.
забавлянка	←	маленькі віршики, якими діти виражають негативне ставлення до іншої дитини
скоромовки	←	розповіді про неймовірні речі
небилиці	←	жанр дитячого фольклору, що сприяють фізичному розвитку дитини

ТЕМА 10. УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРОЇЧНИЙ ЕПОС. ІСТОРИЧНІ ПІСНІ ЗАВДАННЯ:

1. Встановити стрілочками відповідність між типом пісень та його характерними ознаками і піснями:

«Гей не дивуйте»	↗	кантиленна	↖	мелодія з оповідальними інтонаціями та мінливою ритмікою
«Пісня про Калнишевського»	→	речитативна	↖	квартова інтонація, пунктирний ритм, регулярна акцентність
«Пісня про Байду»	↘	похідний мари	↖	хвилеподібна мелодія з широким діапазоном

2. Відгадати зашифровані слова:

о	к	з	к	а		
у	м	а	д			
с	і	о	р	і	я	т
п	е	с	о			

к	о	з	а	к		
д	у	м	а			
і	с	т	о	р	і	я
е	п	о	с			

3. «Музичний квест»: відгадати пісні та поєднати стрілочками правильну послідовність тактів:

1. «Гей, не дивуйтесь»

↑	↓		↑

2. «Засвіт встали козаченьки»

↑	↓	↗	↑

ТЕМА 11. ДУМИ

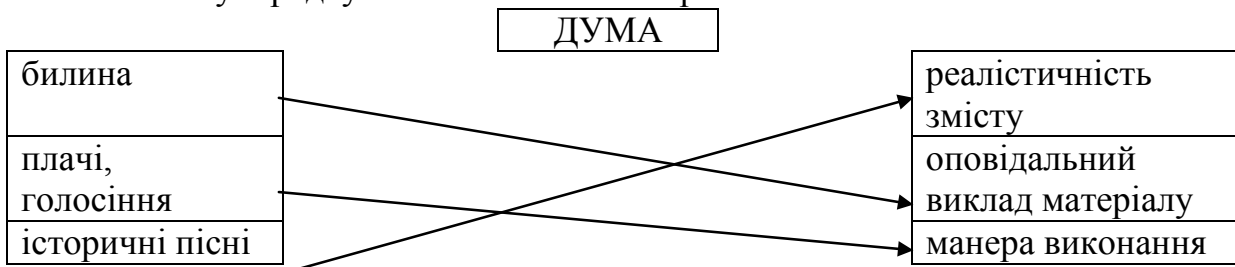
ЗАВДАННЯ:

1. Вписати пропущені слова у визначення:

Кобзар – мандрівний співак, який виконував думи та історичні пісні у супроводі кобзи або бандури.

Лірник – це народний співець і музикант, який супроводить свій спів грою на колісній лірі.

2. Виявити смисловий зв'язок думи з іншими жанрами, їх характерними ознаками та упорядкувати їх між собою стрілочками:

3. Провести дослідження і порівняти два епічних жанри (історичну пісню та думу), виявивши спільні та відмінні ознаки.

Приклад виконання завдання:

ОСОБЛИВОСТІ	ІСТОРИЧНА ПІСНЯ	ДУМА
зміст	історичний	історичний
музична форма (будова)	куплетна	(три частини) заспів-розповідь-кінцівка
особливості тексту	строфічний	вільна, не строфічна будова тексту
виконавці	чоловічий хор (пізніше мішаний)	сольне виконання
способи виконання	<i>a'cappella</i>	під власний супровід бандури (кобзи)

ТЕМА 12. ЛІРИЧНІ ПІСНІ. БАЛАДИ

ЗАВДАННЯ:

1. Розгадати кросворд за темою «Ліричні пісні»:

1. Г	а	л 1.	я		Ч 2.2.	у	м	а	к	
		і			у					
		р			р 3.	е	к	р	у	т 4.
	б 3.4.	а	л	а	д	а				е
	у					й				р
5. к	р	і	п	а	к					е
	л									н
	а									
	к 6.	о	х	а	н	н	я			

По вертикалі:

- Музичний інструмент, від якого походить слово «лірика».
- Прізвище авторки балади «Ой, не ходи Грицю».
- Робітник, що тягнув річкові судна.
- Український народний символ перешкод та розлуки.

По горизонталі:

- Героїня ліричної пісні про кохання.
- Торговець, який їздив волами до берегів Чорного та Азовського морів та перевозив сіль, рибу, мед тощо.
- Солдат, який був засланий на примусову військову службу.
- Багатокуплетна строфічна лірико-епічна пісня з розвиненим сюжетом та гостродраматичним змістом.
- Підневільний селянин, який працював на пана.
- Головна тема родинно-побутових пісень.

2. «Музична вікторина»: відгадати пісні за нотним текстом, підкресливши правильний варіант, а також позначити їх відповідним номером:

1

2

3

<u>«Цвіте терен»</u>	3
<u>«Пряля»</u>	1
«За річкою, бережком»	
<u>«Несе Галя воду»</u>	2
«Туман яром»	
«Мала мати одну дочку»	

ТЕМА 13. УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ МУЗИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ

ЗАВДАННЯ:

1. Розгадати кросворд «Українські народні музичні інструменти»:

т1.1.	у	л	у	м	б	а	с2.												
о							к2.	о	з	о	б	а	с4.						
р3.	і	г	3.				о						о						
б		у		т4.	р	е	м	б	і	т	а		п						
а		с					о					л5.	і	р	а				
н		л		о	б.	к	а	р	и	н	а		л						
		і					о						к						
							х			ц5.		б	6.7.	а	н	д	у	р	а
										и		у							
										м		г8.	у	д7.	о	к			
								к9.	о	б	з	а		у					
										а		й		д					
														а					
										с10.	в	е	р	і	л	ь			

По вертикалі:

1. «Панська» бандура.
2. Східнослов'янський професійний мандрівний музикант та актор.
3. Найстаріший щипковий інструмент Київської Русі.
4. Найпопулярніший український духовий свистячий інструмент.
5. Струнно-ударний музичний інструмент.
6. Ударний інструмент, під час гри на якому музикант смикає за коняче волосся.
7. Українська волинка.

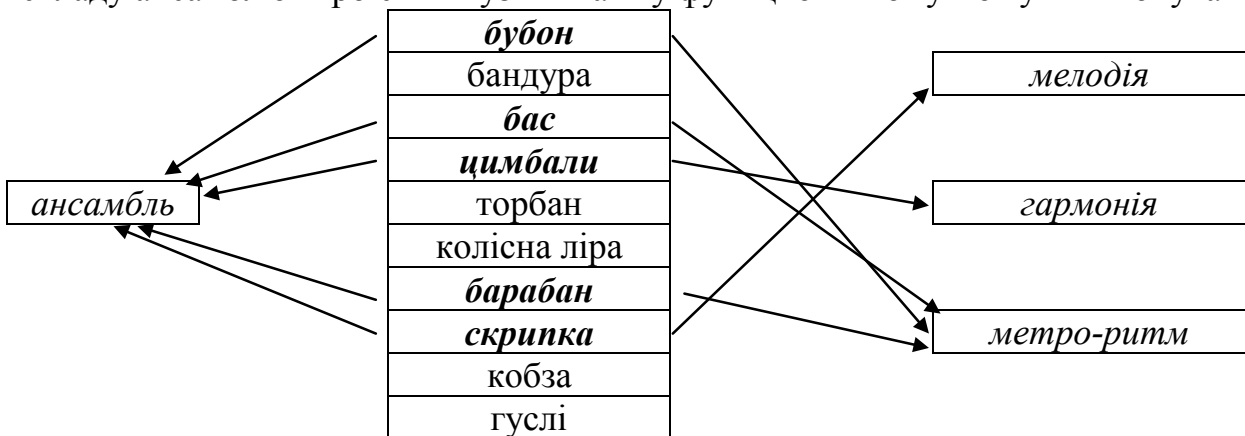
По горизонталі:

1. Козацькі литаври.
2. Український контрабас з тарілками.
3. Найдавніший духовий сигнальний та ритуальний інструмент.
4. Карпатський духовий амбушурний інструмент, довжина якого сягає до 4 метрів..
5. Колісна ....
6. Різновид свистунця, який імітує голоси птахів, особливо зозулі.
7. Сучасний різновид кобзи.
8. Струнно-смичковий інструмент часів Київської Русі.
9. Інструмент кобзаря.
10. Українська флейта Пана.

ТЕМА 14. «ТРОЇСТІ МУЗИКИ». ТАНЦІ І ТАНЦЮВАЛЬНІ ПІСНІ

ЗАВДАННЯ:

1. Підібрати та поєднати стрілочками інструменти, які можуть входити до складу ансамблю «троїстих музик» та яку функцію в ньому можуть виконувати:

Виправити помилки у визначеннях:

ЗАПРОПАНОВАНИЙ ВАРІАНТ	ВЛАСНИЙ ВАРІАНТ
Гопак – швидкий жіночий танець у розмірі $\frac{3}{4}$.	Гопак – швидкий чоловічий танець у розмірі $\frac{2}{4}$
Аркан – чоловічий танець Східної України.	Аркан – чоловічий танець Західної України.
Коломийка – коротка, жвава співанка у розмірі $\frac{3}{4}$.	Коломийка – коротка, жвава співанка у розмірі $\frac{2}{4}$
Козачок – танцювальна пісня у розмірі $\frac{3}{4}$, з ритмічним малюнком: дві чверті та восьма.	Козачок – танцювальна пісня у розмірі $\frac{2}{4}$, з ритмічним малюнком: дві восьмих та чверть.

2. Відгадати, який танець покладений в основу пісні за розміром такту та ритмічними особливостями:

1. ОЙ НА ПЕТРА¹⁴

Коломийка

Allegretto

I. Ой на Пет - ра во - да теп - ла, тре - ба сі на - пи - ти.
 Ой Пет - ру - сьо фай - ний хло - пець, тре - ба 'го лю - би - ти.

2. ПІШЛА МАТИ НА СЕЛО¹⁵

Гопак

Помірно

I. Пі-шла ма - ти на се-ло грець-кой му-ки до-бу - ва-ти, гре-ча-ни - ки роз-чи-ня-ти,
 Швиденько
 Гоп! Гоп!
 сво - їх ді - ток го - ду - ва - ти. Гоп, мо - і гре - ча - ни - ки, гоп, мо - і
 не-вда-ли-ки, гоп, мо - і бі - лі! *mf* *p*
 Чо-гось мо - і гре-ча-ни-ки на ско-ри-ні сі - ли.

ТЕМА 15. ПІСНІ ЛІТЕРАТУРНОГО ПОХОДЖЕННЯ. ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

ЗАВДАННЯ:

1. Розгадати кросворд за темою «Пісні літературного походження»:

К1.1.	р	и	ж	а	н	і	в	с	ь	к	и	й						
Л																		
и																		
м			Ч2.2.	у	р	а	й											
о			у															
В3.	е	р	б	и	ц	ь	к	и	й									
с			и															
ь			н															
к			С4.	к	о	в	о	р	о	д	а	Б3.5.	у	р	а	ч	е	к
и			ь										е					
й			К6.	о	н	и	с4.	ь	к	и	й	т						
			и				о						х					
			й				Л7.	и	с	е	н	к	о					
							о						в					
							с			г5.				е				
							п			і				н				
							і			м								
			8.Ш	е	в	ч	е	н	к	о								

По вертикалі:

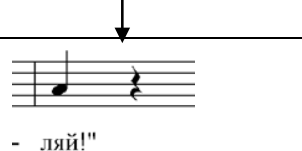
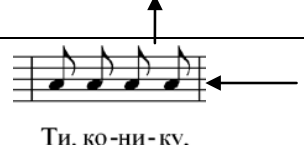

1. Прізвище автора пісні «Їхав козак за Дунай».
2. Прізвище автора тексту Державного гімна України.
3. Видатний західноєвропейський композитор, автор варіацій на тему пісні «Їхав козак за Дунай».
4. Синонім поняття «пісня літературного походження».
5. З давньогрецької мови «хвалебна пісня».

По горизонталі:

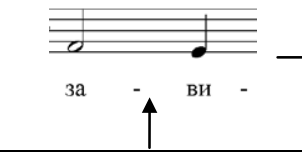
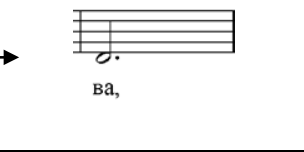
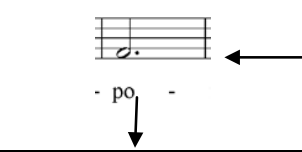

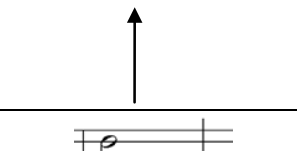
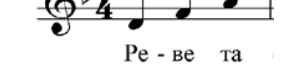
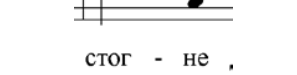
1. Прізвище автора музики до пісні «Рече та стогне Дніпр широкий».
2. Полтавська видатна авторка пісні «Віють вітри», «Засвіт встали козаченьки».
3. Прізвище автора музики Державного гімну України.
4. Мандрівний філософ, музикант, автор пісні «Стоїть явір на водю».
5. Художник, автор картини «Рече та стогне Дніпр широкий».
6. Прізвище автора тексту Духовного гімну України.
7. Прізвище автора музики Духовного гімну України.
8. Автор тексту пісні «Рече та стогне Дніпр широкий».

2. «Музичний квест»: відгадати пісні та поєднати стрілочками правильну послідовність тактів:

1. «Їхав козак за Дунай»

2. «Реве та стогне Дніпр широкий»

Контрольні тести та завдання за темою «Необрядовий фольклор».

1. До необрядового фольклору не відносяться:

а) жартівливі пісні; **б) весільні пісні;** в) історичні пісні.

2. До дитячого фольклору відносяться:

а) лічилки; б) ліричні пісні; в) балади.

3. Пісня «Їхав козак за Дунай» відноситься до жанру:

а) лірична пісня; б) історична пісня; **в) пісня літературного походження.**

4. До епічних пісенних жанрів не відносяться:

а) колядка; б) дума; в) історична пісня.

5. До соціально-побутових пісень відносяться:

а) жартівливі пісні; **б) чумацькі пісні;** в) дума.

6. Пісня «Ой, на горі та й женці жнуть» відноситься до жанру:

а) козацька похідна пісня; б) жнивварська пісня; в) лірична пісня.

7. До українських народних інструментів відноситься:

а) балалайка; **б) бандура;** в) лютня.

8. До українських народних танців відноситься:

а) полька; б) чардаш; **в) гопак.**

9. До якої пісні відноситься даний текст:

– Стелися, барвінку, –

Вернися, Іванку, –

Буду поливати,

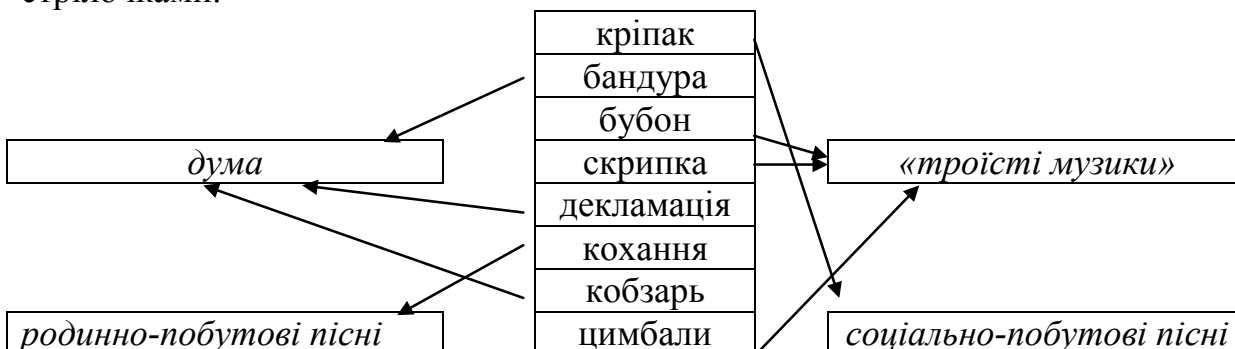
Буду шанувати.

а) «Вийди, вийди Іванку»; б) «Засвіт встали козаченьки». **в) «Несе Галя воду».**

10. Встановити відповідність між піснею та її жанром:

«Ой Києва до Лубен»		жартівлива пісня
«Пряля»		танцювальна пісня
«Гей, не дивуйте»		пісня літературного походження
«Реве та стогне Дніпр широкий»		козацька похідна пісня
«Грицю, Грицю до роботи»		лірична пісня

11. Виявити смисловий зв'язок між поняттями, упорядкувати їх між собою стрілочками:

12. До яких жанрів відносяться тексти даних народних пісень:

<p><i>Ой ви, хлопці, славні запорожці</i> Ой ви, хлопці, славні запорожці, та по великому жалю Та не знали, кому покоритись та якому царю. Поклонімся тому турасові, а що під ним добре жити Тільки за те дуже гірко, що брат брата вбито¹⁶.</p>	<p><i>Ой ти, гарний Семене</i> «Ой ти, гарний Семене, Прийди сядь коло мене; І корова в мене є, Сватай мене, Семене!» «Нащо мені та корова, Як ти сама, як ворона; А я візьму в одній льолі¹, Аби мені до любові!»¹⁷</p>	<p><i>Ой піду я</i> Ой піду я, піду я, де я раньче² ходила, Чи ни здиблюся³, ни побачуся, кого ве^[i]рно любила?¹⁸</p>
історична пісня	жартівлива пісня	лірична пісня

¹ Вертеп. URL: <http://ukraine-in.ua/ua/teatr-kino/vertep>

² Коза. URL: <https://honchar.org.ua/p/koza-problema-interpretatsiji-obryadovoji-hryv-etnohrafichnij-literaturi/>

³ Маланка. URL: <http://palitra-buk.com.ua/show/news/id:511.html>

⁴ Українка Л. Зібрання творів у 12 тт. / Леся Українка. Київ. : Наукова думка, 1977. Т. 9. Записи народної творчості. Пісні, записані з голосу Лесі Українки / Редактор тому Ф. П. Погребенник; Упорядкування та примітки О. І. Дея, С. Й. Грици. С. 16-17.

⁵ Там само. С. 11.

⁶ Там само. С. 210.

¹ Льоля – сорочечка (распашонка).

² Раньче – раніше.

³ Здиблюся – задивлюся.

---

⁷ «Дзига». Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги / композиція П.Г. Черемського; укладачі: В.І. Семеренський, П.Г. Черемський. Харків : Друк, 1999. С. 289.

⁸ Там само. С. 328.

⁹ Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору (з поясненнями та коментарями) : навч. посіб. для вищих навч. закладів культури і мистецтв I—IV рівнів акредитації. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. С. 134.

¹⁰ Українка Л. Зібрання творів. С. 369-370.

¹¹ «Дзига». Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги. С. 26.

¹² Там само. С. 14.

¹³ Там само. С. 28

¹⁴ Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору. С. 372.

¹⁵ Там само. С. 382-383.

¹⁶ Там само. С. 273.

¹⁷ Українські народні пісні з нотами. Засвічу свічку воскову / упоряд. Г. Ганзбург; худож.-оформлювачі Б. П. Бублик, С. І. Правдюк. Харків : Фоліо, 2002. С. 132.

¹⁸ Іваницький А. І. Хрестоматія з українського музичного фольклору. С. 360.

Навчальне видання

Соколова Л. С.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ

ДОДАТОК З ВІДПОВІДЯМИ
ДО РОБОЧОГО ЗОШИТА НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА
для учнів другого року навчання з предмету
«Українська та зарубіжна музичні літератури»
музичного відділення мистецьких шкіл

Літературна редакція: Г. В. Бузулан
Коректор тексту та набір нотного тексту: О. М. Мовчан

Підписано до друку 02.09.2019 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 3,72.
Наклад 18 прим. Зам. № 2813

**З питань придбання звертатися
за електронною адресою:
sokolovals1983@gmail.com**

Видавець та виготовлювач:
ТОВ «ДРУКАРНЯ МАДРИД»
61024, м. Харків, вул. Максиміліанівська, 11
Тел.: (057) 756-53-25
www.madrid.in.ua
info@madrid.in.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4399 від 27.08.2012 року